

UPPSALA
UNIVERSITET

BESLUT

2018-09-25 Dnr UFV 2018/1226

Utbildningsdepartementet

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress:
Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare:
Oskar Fahlén Godö
Utredare

Telefon:
018-471 68 16

Telefax:
018-471 20 00

oskar.fahlen.godo@uadm.uu.se

www.uu.se

Remiss av promemorian En sexårig utbildning för läkarexamen

Uppsala universitet har anmodats yttra sig över rubricerad remiss.

Bifogat yttrande har utarbetats av en expertgrupp bestående av professor Matts Olovsson, institutionen för kvinnors och barns hälsa, sammankallande, professor Bertil Lindahl, institutionen för medicinska vetenskaper, universitetslektor Mia Ramklint, institutionen för neurovetenskap, universitetslektor Dorothe Spillmann, institutionen för medicinsk biokemi och mikrobiologi, universitetslektor Per Kristiansson, institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap, samt studenten Amanda Lindberg. Utredare Oskar Fahlén Godö har bidragit med administrativt stöd.

Uppsala universitet överlämnar härmed yttrandet såsom universitetets remissvar.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor i närvaro av universitetsdirektören Katarina Bjelke, efter föredragning av utredaren Oskar Fahlén Godö. Närvarande därutöver var akademiombudsmannen Per Abrahamsson och Uppsala studentkårs ordförande Ludvig Lundgren.

Eva Åkesson

Oskar Fahlén Godö

Remiss av promemorian En sexårig utbildning för läkarexamen

Yttrandet har utarbetats av en expertgrupp bestående av professor Matts Olovsson, institutionen för kvinnors och barns hälsa, sammankallande, professor Bertil Lindahl, institutionen för medicinska vetenskaper, universitetslektor Mia Ramklint, institutionen för neurovetenskap, universitetslektor Dorothe Spillmann, institutionen för medicinsk biokemi och mikrobiologi, universitetslektor Per Kristiansson, institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap, samt studenten Amanda Lindberg. Utredare Oskar Fahlén Godö har bidragit med administrativt stöd.

Generella synpunkter

Expertgruppen ställer sig huvudsakligen bakom förslagen till nya examensmål för läkarutbildningen, men har vissa invändningar.

Expertgruppen bedömer att den i promemorian föreslagna tidsplanen för införandet av ett sexårigt läkarprogram är orealistisk. Att revidera ett så omfattande och komplext utbildningsprogram som läkarprogrammet låter sig inte göras inom föreslagen tidsram. Det nya programmet kräver revidering av kursmål, undervisning och examination och kommer att kräva nationell samordning för att garantera likvärdig kvalitet och likvärdiga kravnivåer vid samtliga utbildningsorter. När utbildningsplanerna reviderats ska dessutom lärosätena ansöka om nya examenstillstånd, som tar tid att skriva och sedan bedöma. Expertgruppen konstaterar därför att ett införande av det nya läkarprogrammet från och med HT 2020 inte låter sig genomföras, utan anser att det krävs en frist på tre år från och med ett riksdagsbeslut innan det nya programmet kan starta.

Expertgruppen konstaterar att det är mycket positivt att det finns ett större fokus än tidigare på vetenskaplig förankring, professionella kompetenser och träning i medicinskt beslutsfattande.

Expertgruppen är positiv till förslaget om längre, sammanhängande VFU-placeringar, men konstaterar också att kvaliteten måste öka för att kompensera för att AT-tjänstgöringen avskaffas.

Expertgruppen ställer sig positivt till att studentperspektivet lyfts fram, men saknar ett utvecklat avnämarperspektiv.

Expertgruppen ställer sig frågande till det realistiska i att studenter som påbörjat sina studier i den nuvarande läkarutbildningen i så hög grad som möjligt ska ges möjlighet att ta examen i enlighet med de nya bestämmelserna. Det kan konstateras att det torde vara attraktivt för många studenter att göra så, samtidigt som de olika programmens upplägg torde medföra omfattande krav på kompletteringar. Expertgruppen anser att detta med stor sannolikhet kan komma att medföra omfattande administration, med därtill hörande kostnader, för lärosätena. För studenten skulle det dessutom innebära att minst en termin får ägnas åt kompletteringar innan hen kan påbörja sina studier i det sexåriga programmet.

Expertgruppen anser att kostnaderna för införandet av ett sexårigt läkarprogram med största sannolikhet är kraftigt underskattade. Framtagandet av ett nytt program kräver omfattande arbetsinsatser över lång tid, och att bedriva två parallella läkarprogram under många år, kommer medföra omfattande extrakostnader för de berörda lärosätena. Även landsting och regioner kommer att drabbas av kostnader, för ökad administration och för att driva AT-tjänstgöring parallellt med BT och VFU, under många år.

Expertgruppen påpekar slutligen även att promemorians bedömning av förslagets konsekvenser för studenter är bristfällig. Konstaterandet att ett sexårigt läkarprogram för "studerande som följer normalstudietiden" ryms inom det nuvarande studiemedelssystemet behöver problematiseras. Detta resonemang utgår från att blivande läkarstudenter går direkt från gymnasiet till läkarutbildningen, vilket långt ifrån alltid är fallet. Många studenter prövar någon annan utbildning först, och söker sig först därefter till läkarutbildningen. Många studenter tar också studieuppehåll under utbildningen, för att förkovra sig inom något annat fält, innan de återupptar sina studier. Förslagets genomförande kommer att försvåra för dessa studentgrupper, och därmed minska flexibiliteten i utbildningssystemet.

Specifika synpunkter

Målet "visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer" (s. 6)

Expertgruppen anser att det är bra att frågan om våld i nära relationer tas upp, men anser också att det vore lämpligt med ytterligare skrivningar om våld i allmänhet. Expertgruppen föreslår därför följande nya lydelse: "visa kunskap om våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor, samt visa kunskap om skador som uppstår som följd av våld och om läkarens roll vid utredning av våldsbrott".

Målet "visa kunskap om hälso- och sjukvårds-system i Sverige, inbegripet deras organisation och styrning, och kännedom om sådana system i andra

länder, samt visa förståelse för strategier för likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård” (s. 6f)

Expertgruppen anser att formuleringen ”visa förståelse för” är för vag och kan uppfattas som dubbeltydig. Den bör istället ersättas med ”redogöra för”.

Målet ”visa fördjupad förmåga att självständigt diagnostisera de vanligaste sjukdomstillstånden ur patofysiologiskt och psykosocialt samt andra relevanta perspektiv och i samverkan med patienten handlägga dessa” (s. 7f)

Expertgruppen ställer sig frågande till skrivningen om diagnosticering utifrån andra relevanta perspektiv. Det är också tveksamt om betydelsen av ”handlägga” blev rätt. Expertgruppen föreslår istället följande nya lydelse: ”visa fördjupad förmåga att självständigt diagnostisera de vanligaste sjukdomstillstånden och i samverkan med patienten handlägga och behandla dessa, samt visa förmåga att under denna process integrera kunskap om patofysiologiska mekanismer samt andra relevanta perspektiv som socioekonomiska och psykosociala perspektiv och etiska och juridiska överväganden”.

Målet ”visa förmåga att identifiera sitt behov av att fortlöpande utveckla sin kompetens och att ta ansvar för detta” (s. 9)

Expertgruppen anser att formuleringen ”identifiera sitt behov” är problematisk och bör utgå, då behovet under en pågående utbildning i princip definieras av kursplanerna.

Kunskap om relevanta författningar (s. 28)

Expertgruppen instämmer i att det är viktigt att examensmålet om att visa kunskap om relevanta författningar kvarstår. I listan över vad som ska anses vara relevanta författningar saknas dock helt de för läkare viktiga tvångslagarna. Expertgruppen anser att listan bör kompletteras med följande lagar: lag om psykiatrisk tvångsvård (1991:1128), lag om rättspsykiatrisk vård (1991:1129), lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (1990:52), lag om vård av missbrukare i vissa fall (1988:870), samt smittskyddslagen (2004:168). I examensmålet bör inte bara visa kunskap om utan även tillämpa finnas med. Detta gäller särskilt tvångslagstiftningen som en läkarlegitimation kräver att man kan tillämpa.